

ESG SYMPOSIUM 2025

GREEN BREAKTHROUGH AMID THE PERFECT STORM

เร่งด้วยกรีน รอดด้วยกัน

สมุดปกขาว “เร่งด้วยกรีน รอดด้วยกัน” วันที่ 1 สิงหาคม 2568

ด้วยความมุ่งมั่นในการ “เร่งเปลี่ยนประเทศไทยสู่สังคมคาร์บอนต่ำ” เอสซีจีได้จัดงาน ESG Symposium 2025 ครั้งที่ 13 ภายใต้หัวข้อ “Green Breakthrough amid the Perfect Storm - เร่งด้วยกรีน รอดด้วยกัน” โดยเชิญผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติทั้งจากภาครัฐ เอกชน สถาบันการเงิน และองค์กรระหว่างประเทศมาร่วมแลกเปลี่ยนข้อเสนอนโยบายและแนวปฏิบัติที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรมในบริบทของประเทศไทยและอาเซียน ท่ามกลางความท้าทายรอบด้าน ทั้งภูมิรัฐศาสตร์ พลังงาน ห่วงโซ่อุปทานโลก และกติกากฎการค้าและการเงินที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยได้รับผลกระทบอย่างชัดเจนทั้งต้นทุนพลังงานที่สูงขึ้น ความเสี่ยงจากการพึ่งพาเชื้อเพลิงนำเข้า ระบบโครงข่ายไฟฟ้าที่จำกัดการใช้พลังงานหมุนเวียน และแรงกดดันจากมาตรการและภาษีการค้าระหว่างประเทศ ขณะเดียวกัน SMEs ซึ่งเป็นกลไกหลักของเศรษฐกิจ กำลังเผชิญภาวะต้นทุนสูง และการแข่งขันที่รุนแรง หากไม่เร่งวางแนวทางเปลี่ยนผ่านที่เป็นธรรม ประเทศไทยจะสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขันในเศรษฐกิจโลกยุคใหม่

เพื่อตอบสนองต่อความท้าทายเหล่านี้ เอสซีจีจึงเดินหน้าสร้างความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมาหลังจาก ESG Symposium ในปี 2024 ได้ร่วมวางรากฐานการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในระดับพื้นที่ ธุรกิจ และนโยบาย ผ่านโครงการสำคัญ เช่น โครงการ Saraburi Sandbox ได้รับการยกระดับเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมแห่งแรกของไทย ลำดับที่ 3 ของอาเซียน และลำดับที่ 21 ของโลก ที่เข้าร่วมโครงการระดับโลก “Transitioning Industrial Clusters” ของ World Economic Forum ต่อยอดด้วยโครงการ Go Together สนับสนุนเข้าถึงเทคโนโลยีประหยัดพลังงาน ลดต้นทุน และเสริมความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน ครอบคลุม SMEs กว่า 1,300 รายทั่วประเทศ และเปิดตัว Net Zero Accelerator Program ร่วมกับ 12 พันธมิตร เพื่อเร่งความพร้อมของบุคลากรทั้งภาคธุรกิจและภาครัฐในการบรรลุเป้าหมาย Net Zero อย่างเป็นรูปธรรม

ต่อยอดจากความก้าวหน้าดังกล่าว ในงาน ESG Symposium 2025 นี้ ได้รับเกียรติจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งต่างประเทศ และในประเทศ ได้แก่

- Mr. David McLachlan-Karr, Regional Director, UN Development Coordination Office (DCO), Asia-Pacific
- Mr. Koji Sato, President and CEO, Toyota Motor Corporation
- Dr. Sai Ravela, Principal Research Scientist, Earth, Atmospheric and Planetary Sciences (EAPS), MIT
- Prof. Miho Mazereeuw, Director of MIT Climate Mission and Director of Urban Risk Lab, MIT
- ดร. เศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

ผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวได้ร่วมแบ่งปันมุมมอง ความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างความเข้มแข็งในการฝ่าวิกฤต และเปลี่ยนผ่านสู่สังคมคาร์บอนต่ำ ภายใต้หัวข้อ “Green Breakthrough amid the Perfect Storm - เร่งด้วยกรีน รอดด้วยกัน” โดยสรุปสาระสำคัญดังนี้

- โลกกำลังเผชิญวิกฤตซ้อนวิกฤตทั้งด้านอุณหภูมิสูงขึ้น มลพิษทางสิ่งแวดล้อมและการสูญเสียความหลากหลายทางธรรมชาติ ซึ่งล้วนเชื่อมโยงกันและเป็นภัยคุกคามที่ต้องการการดำเนินการเชิงบูรณาการอย่างเร่งด่วนในระดับนโยบาย เทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค เพื่อปกป้องมนุษยชาติและโลกที่เราอาศัยอยู่ การเปลี่ยนผ่านสู่สังคมคาร์บอนต่ำจะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อพฤติกรรมและความต้องการของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน หากผู้บริโภคพร้อมปรับตัว การลดคาร์บอนก็จะเกิดขึ้นได้เร็วและยั่งยืนมากขึ้น ดังนั้นการพัฒนาโซลูชันที่หลากหลายเพื่อตอบโจทย์การใช้งานจริง จึงเป็นหัวใจของการเปลี่ยนผ่านที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง
- การรับมือกับความเสี่ยงทางกายภาพ (Physical Risk) ไม่อาจรอได้ เนื่องจากผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้น ขณะที่การเตรียมความพร้อมต้องอาศัยเวลาและความเข้าใจในความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การเริ่มลงมืออย่างเร่งด่วนทั้ง Mitigation และ Adaptation ต้องควบคู่กันไป โดยผสมผสานใช้เทคโนโลยี เช่น AI และระบบวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสร้างเครื่องมือที่คาดการณ์การเกิดภัยพิบัติและผลกระทบได้ครอบคลุมทุกภัยพิบัติทางธรรมชาติ สามารถระบุพื้นที่เสี่ยงวิเคราะห์ผลกระทบ นำไปสู่การตัดสินใจที่เหมาะสม ควบคู่กับการรวบรวมข้อมูลจากชุมชนที่ได้รับผลกระทบ ให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เลือกมาตรการการปรับตัวที่เหมาะสม พร้อมสร้างความเข้มแข็งจากระดับชุมชนเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นและพร้อมรับมือในระยะยาว
- รับมือกับวิกฤตที่รุนแรงและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ภายใต้แนวคิด Inclusive ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ขับเคลื่อนผ่านความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public-Private Partnerships) ดึงจุดเด่นระดับภูมิภาคอย่างสร้างสรรค์ โดยอาศัยข้อมูลมาใช้ในการวางแผนเชิงระบบ เพื่อให้การลงทุน และมาตรการช่วยเหลือที่เข้าถึงได้กับทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม โดยภาคธุรกิจมีบทบาทสำคัญในเชิงการเป็นผู้นำองค์กร สร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม
- การเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืนในอาเซียนจำเป็นต้องสอดคล้องกับบริบทและความพร้อมของภูมิภาค ใช้แนวทางแบบค่อยเป็นค่อยไปสู่ “Less Brown” พร้อมเสริมสร้างศักยภาพในการปรับตัว (Adaptation) โดยภาครัฐทำหน้าที่เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อน ภายใต้แนวคิดแบบ Pragmatic ใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์แบบผสมผสาน สร้างเสถียรภาพทางการเงินควบคู่กับความยั่งยืน กำหนด Taxonomy เพื่อให้เป็นกรอบมาตรฐานสำหรับภาคการเงินและธุรกิจ การออกแบบเครื่องมือทางการเงินที่เหมาะสมสำหรับ SMEs เพื่อให้การเปลี่ยนผ่านเกิดขึ้นได้จริงและครอบคลุมทุกภาคส่วน

นอกจากนี้ ในงาน ESG Symposium 2025 ยังได้มีการระดมสมอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อประเด็นสำคัญที่เป็นโครงสร้างหลักในการเสริมความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ผ่าน 2 หัวข้อเสวนา ได้แก่

1. การเปลี่ยนผ่านสู่พลังงานสะอาด (Energy Transition) ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานของเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ เสนอแนวทางยกระดับระบบไฟฟ้าจากแบบรวมศูนย์สู่ระบบเปิดและยืดหยุ่น สนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ผลิตรายย่อย การซื้อขายพลังงานระหว่างภาคธุรกิจ และการใช้พลังงานหมุนเวียนอย่างเต็มศักยภาพ พร้อมส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีรองรับการเปลี่ยนผ่านในระยะยาว

2. SMEs ฝ่าวิกฤตสู่ความยั่งยืน (Just Transition for SMEs) เสนอแนวทางเสริมศักยภาพผู้ประกอบการ SMEs ทั้งด้านการเงิน ความรู้ เทคโนโลยี และการสร้างพันธมิตรในห่วงโซ่อุปทาน ให้พร้อมรับมือกับความท้าทายใหม่พลิกโฉมไปสู่ New S-Curve เพื่อให้เติบโตไปพร้อมกับองค์กรขนาดใหญ่ในระบบนิเวศที่เอื้อต่อการแข่งขันอย่างยั่งยืน

โดยทั้ง 2 หัวข้อเสวนา ได้เสนอแนวทางผลักดันร่วมกันที่จะขับเคลื่อนในระดับประเทศและขยายผลสู่ภูมิภาค ดังนี้

1. การเปลี่ยนผ่านสู่พลังงานสะอาด (Energy Transition) เร่งเปลี่ยนผ่านพลังงานไทย วางรากฐานสู่สมดุลใหม่ที่ยั่งยืน

ประเทศไทยกำลังเผชิญแรงกดดันทั้งจากปัจจัยภายนอกและภายในที่กระตุ้นให้เร่งการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบพลังงานที่ยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็นข้อผูกพันด้านการลดก๊าซเรือนกระจกตามเป้าหมาย NDC 3.0 แนวโน้มการเติบโตของเทคโนโลยีใหม่ ทั้งกลุ่ม EV, Data Centers และอุตสาหกรรมสีเขียวซึ่งต้องการพลังงานสะอาดที่มีเสถียรภาพ และต้นทุนที่แข่งขันได้ ไปจนถึงแรงกดดันจากห่วงโซ่อุปทานและการค้าระหว่างประเทศ เช่น Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM), Scope 3 และมาตรฐาน ICAO ในภาคการบิน ก็เริ่มมีผลกระทบต่อภาคส่งออกไทยอย่างชัดเจน ซึ่งล้วนส่งผลให้ระบบพลังงานของไทยต้องได้รับการปรับโครงสร้างให้ทันสมัย สะอาด ยืดหยุ่น และยั่งยืนมากขึ้น เพื่อคงความสามารถในการเข้าถึงตลาดโลก

เมื่อพิจารณาจาก Energy Transition Index (ETI) ของประเทศไทยต่ำลงโดยเฉพาะด้านความพร้อมในการเปลี่ยนผ่าน (Transition Readiness) สะท้อนถึงข้อจำกัดในโครงสร้างต้นทุนไฟฟ้าและระบบบริหารจัดการพลังงาน ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน ในขณะที่ความร่วมมือโครงข่ายไฟฟ้าอาเซียน (ASEAN Power Grid - APG) ที่ดำเนินมาแล้วกว่า 10 ปี เพื่อส่งเสริมกลไก Grid Access และ Third Party Access (TPA) ในการแลกเปลี่ยนไฟฟ้าระหว่างประเทศ ยังไม่เห็นผลเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย (Power Development Plan: PDP) ฉบับร่างปี 2024 ได้กำหนดเป้าหมายเพิ่มสัดส่วนพลังงานหมุนเวียนให้ถึง 51% ภายในปี 2037 โดยประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิตไฟฟ้าจากแหล่งพลังงานสะอาดในระดับสูง แต่อย่างไรก็ตามการลงทุนจากภาคเอกชนยังไม่สามารถขยายตัวได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากยังขาดกลไกแบบตลาด (Market-Based Mechanism) ที่จูงใจอย่างเพียงพอ ประกอบกับข้อจำกัดของโครงสร้างระบบไฟฟ้าแบบรวมศูนย์ ค่าธรรมเนียมที่ไม่เอื้อต่อการแข่งขัน และกฎเกณฑ์ที่ยังไม่เปิดกว้างสำหรับผู้ผลิตรายย่อยและชุมชน จึงเป็นอุปสรรคเชิงระบบที่ทำให้โครงการพลังงานสะอาดต้องเผชิญกับสถานะชะงักงัน

การระดมความคิดเห็นใน ESG Symposium 2025 นี้ จึงมีเป้าหมายเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวทางดำเนินการร่วมกัน วางรากฐานของระบบพลังงานไทยในระยะยาวให้เกิดสมดุลระหว่างความมั่นคง ความสามารถในการเข้าถึง และความยั่งยืน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมภายใต้โครงสร้างพื้นฐานสีเขียว (Green Infrastructure)

ข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์เพื่อปลดล็อกการเปลี่ยนผ่านด้านพลังงานของประเทศไทย

ประเทศไทยต้องเร่งปรับนโยบายและโครงสร้างพลังงานให้ตอบโจทย์ “Go Green แบบ Practical” โดยไม่ทำให้ภาคธุรกิจและประชาชนต้องแบกรับค่าไฟฟ้าสูงเกินไป เพื่อเดินหน้าเสริมความมั่นคงของพลังงาน ขับเคลื่อนภาคเอกชนและปฏิบัติได้จริง

3 แนวทางสำคัญ ภายใต้แนวคิด “ชัด คล่อง เป็นจริง” เพื่อสนับสนุนรัฐบาลบรรลุเป้าหมาย Carbon Neutrality 2050 อย่างมั่นคงและคุ้มทุนต่อรัฐ เอกชน และประชาชน

1. มาตรการระยะสั้นเพื่อเร่งส่งเสริมไฟฟ้าหมุนเวียน ได้แก่

- 1.1 การเปิดระบบสายส่งไฟฟ้าให้เข้าถึงได้อย่างเป็นธรรมและโปร่งใส โดยการประกาศใช้ TPA (Third Party Access) Code อย่างชัดเจน ตรวจสอบได้ และกำหนดค่าธรรมเนียม Wheeling Charge ที่เหมาะสม (เช่น < 30 สตางค์ต่อหน่วย) โดยมีการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมเพื่อพัฒนา Green Infrastructure ให้เอื้อต่อการส่งเสริมพลังงานสะอาดและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- 1.2 การเร่งออกนโยบายส่งเสริมตลาดซื้อ-ขายไฟฟ้าหมุนเวียนโดยตรง (Direct PPA) ซึ่งจำเป็นต่อการดึงดูดการลงทุนระดับโลก
- 1.3 ลดข้อปฏิบัติที่ไม่จำเป็นและสร้าง “ช่องทางด่วนสีเขียว” (Green Channel) ในการแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องสำหรับโครงการที่ได้รับการรับรองว่ามีความสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมาย NDC ของประเทศ เช่น การลดขั้นตอนการพิจารณา การยกเว้นเอกสารบางรายการ หรือการให้สิทธิในการใช้ที่ดินในพื้นที่ที่เหมาะสม
- 1.4 ลดกฎระเบียบ (Deregulation) รัฐควรทยอยออกจากการควบคุมที่ไม่จำเป็นเพื่อเปิดทางให้ผู้ประกอบการเกิดความคล่องตัว

2. มาตรการระยะกลางเพื่อปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าไปสู่ระบบเสรีที่สมดุล ทั้งด้านความมั่นคง ราคา และความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่

- 2.1 เร่งประกาศแผน Power Development Plan (PDP) ฉบับใหม่เพื่อกำหนดทิศทางที่ชัดเจน
- 2.2 สร้างความมั่นคงทางพลังงาน วางระบบด้วยเกณฑ์ดัชนีโอกาสเกิดไฟฟ้าดับ (Loss of Load Expectation, LOLE) ที่เหมาะสมเพื่อสร้างความมั่นคง พร้อมเพิ่มระบบสำรอง เช่น Pumped-Hydro Storage (PHS), BESS, Demand Response
- 2.3 นำเข้าเทคโนโลยีใหม่ เช่น SMR และไฮโดรเจน เพื่อเพิ่มสัดส่วนไฟฟ้าหมุนเวียน
- 2.4 ทบทวนโครงสร้างค่าไฟฟ้าให้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง (เช่น ไม่ควรเกิน 3.50 บาท/หน่วย) ควบคู่กับเปิดการแข่งขันอย่างเสรีในตลาดการซื้อขายไฟฟ้า เพื่อคงความสามารถในการแข่งขันเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน

3. มาตรการระยะยาวที่เชื่อมโยงแผนและนโยบายต่างๆ บูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เดินหน้า Go Green อย่างมั่นคงและเป็นระบบ วางแผนเปลี่ยนผ่านสู่พลังงานหมุนเวียนอย่างมีขั้นตอน (Step-by-Step) และสอดคล้องกับกลยุทธ์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 14 และวาระระดับประเทศด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก อาทิ NDC 3.0 ซึ่งต้องอาศัยการทดลองเชิงนโยบายในบริบทจริง และการปรับกฎระเบียบใน Sandbox ระดับพื้นที่ ผ่านการทำงานแบบ PPP (Public-Private-People Partnership) ที่เชื่อมโยงทุกภาคส่วน ตั้งแต่ภาครัฐ ธุรกิจ เอกชนท้องถิ่น และชุมชน ซึ่งต้องได้รับการสนับสนุนและเจ้าภาพที่เข้มแข็งจากภาครัฐ ไทยอาจไม่จำเป็นต้องเป็น “ผู้นำลำดับหนึ่ง” ของโลก แต่ต้อง “เดินหน้าอย่างมั่นคง” ลดคาร์บอนให้ได้ โดยไม่ทำลายเศรษฐกิจ

แนวทางดังกล่าวจะช่วยให้ พลังงานไม่ใช่ภาระ แต่เป็น กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน หากมาตรการเหล่านี้สามารถถูกนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ภาคพลังงานไทยจะกลายเป็น ทั้งต้นทุนแข่งขันและตัวช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจสีเขียว ประชาชนไม่ถูกกดดันด้วยค่าไฟ และสิ่งแวดล้อมของประเทศได้ความคุ้มค่าทุกมิติ และต้องเปลี่ยนผ่านด้วยความกล้า และด้วยกรอบที่ชัด หากประเทศไทยต้องการให้พลังงานเป็นเครื่องจักรหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ไม่ใช่ข้อจำกัดของการพัฒนา นโยบายพลังงานต้องเปลี่ยนจากการ “รอให้พร้อม” ไปสู่การ “สร้างความพร้อม” ให้เกิดขึ้นจริง ซึ่งหมายถึง ต้องมี เป้าหมายที่ชัดเจน เส้นทางที่เดินได้จริง และความกล้าในการปฏิรูประบบในเวลาที่เหมาะสม

2. SMEs ฝ่าวิกฤต สู่ความยั่งยืน (Just Transition for SMEs)

การเสวนาในครั้งนี้จัดขึ้นเพื่อเป็นเวทีระดมความคิดเห็นเชิงนโยบายจากผู้นำองค์กรระดับประเทศทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการเงิน และภาคประชาสังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อแลกเปลี่ยนมุมมอง วิสัยทัศน์ และหาแนวทางการร่วมมือเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในการรับมือกับความท้าทายเชิงระบบที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งจากวิกฤตเศรษฐกิจโลก ความไม่แน่นอนทางภูมิรัฐศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนข้อกำหนดและมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG) ที่มีความเข้มงวดมากยิ่งขึ้น

ประเทศไทยมีผู้ประกอบการ SMEs คิดเป็น 99.5% ของกิจการทั้งหมด หรือประมาณ 3.25 ล้านราย มีปริมาณการจ้างงานประมาณ 70% ของแรงงานทั้งหมด มีผลผลิตคิดเป็น 35% ของ GDP ประเทศ โดยปัจจุบัน SMEs ไทยกำลังประสบปัญหาหนี้สิน การแข่งขันจากสินค้าราคาถูกจากต่างประเทศ แพลตฟอร์มออนไลน์ และแพลตฟอร์มต่างประเทศ ตลอดจนผลกระทบจากสงครามภาษี ซึ่งมีความท้าทายที่สำคัญ ดังนี้

- ขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน
- ขาดองค์ความรู้และทักษะแห่งอนาคต เช่น ด้านดิจิทัล เทคโนโลยี นวัตกรรม และ ESG
- ขาดโอกาสในการเข้าถึงตลาดที่มีห่วงโซ่อุปทานขนาดใหญ่และช่องทางตลาดใหม่ ๆ โดยเฉพาะตลาดโลก
- ข้อจำกัดด้านกฎระเบียบ กฎหมาย ระบบภาษี ที่ไม่เอื้อต่อ SMEs
- ความพร้อมในการปรับตัวของ SMEs

ข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมศักยภาพ SMEs ไทย

การยกระดับขีดความสามารถของ SMEs ไทยเป็นเรื่องเร่งด่วน จำเป็นต้องอาศัยกลไกความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ การบูรณาการข้อมูลระหว่างภาคส่วน และการออกแบบนโยบายที่ยืดหยุ่นและตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เพื่อเสริมสร้างระบบนิเวศใหม่ที่เอื้อต่อการเติบโตของ SMEs อย่างยั่งยืน และเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยในระยะยาว

4 แนวทางสำคัญ ภายใต้แนวคิด “แข่งขันได้ เข้าถึงจริง ครบวงจร” เพื่อให้เกิดเครื่องมือทางนโยบายที่จะช่วยให้ SMEs เป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างแท้จริง

1. มาตรการเร่งด่วนระยะสั้นเพื่อสนับสนุนให้ SMEs ที่มีศักยภาพเข้าสู่ตลาดที่ยังแข่งขันได้ โดยยกระดับมาตรฐานสินค้าให้มีความสำคัญกับสร้างคุณค่าและความแตกต่างให้กับสินค้ามากกว่าราคา อาทิ การสร้างสรรค์สินค้าที่ตอบโจทย์สังคม และเชื่อมโยงกับมาตรการการส่งเสริมตลาดสินค้าไทยในต่างประเทศ พร้อมสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อรองรับการขยายตลาดของ SMEs
2. มาตรการระยะกลางเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) ของ SMEs พัฒนาศักยภาพ SMEs ให้มีความสามารถในการแข่งขัน มีจุดขายและจุดเด่นเฉพาะตัว “เป็นเมล็ดพันธุ์ที่ดี” พร้อมดึงดูดแหล่งทุนและปัจจัยสนับสนุนที่จะเข้ามาเสริมศักยภาพในมิติต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

- 2.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน (Productivity Improvement) ซึ่งประกอบด้วยการลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพ สร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสินค้าและบริการ เสริมความรู้ทางการเงินและการบริหารการเงิน (Financial Literacy) การใช้เทคโนโลยีสีเขียว การสร้างแบรนด์ที่มีคุณค่าทางสังคม (Social Value) รวมทั้งการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มในรูปแบบ Clusters
- 2.2 การเสริมองค์ความรู้และทักษะให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลง อาทิ การเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะแรงงาน เช่น Digital Transformation, AI Transformation และ Green Transformation และส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเทคโนโลยี
3. การสร้างแรงจูงใจให้ SMEs เข้าสู่ระบบ เพื่อออกแบบมาตรการและกลไกสนับสนุนเฉพาะที่เหมาะสมกับ SMEs แต่ละกลุ่ม เช่น
 - 3.1 ผู้ประกอบการรายย่อยหรือ Micro กว่า 2.76 ล้านราย ยังมีข้อจำกัดด้านเครดิตและภาระหนี้สินสูง ควรพิจารณาออกแบบกลไกเฉพาะโดยภาครัฐ เพื่อให้สามารถเข้าถึงการสนับสนุนได้
 - 3.2 ผู้ประกอบการกลุ่ม “Small” และ “Medium” มีความต้องการและศักยภาพในการปรับตัวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สามารถใช้กลไกระบบสถาบันการเงินและการค้าประกันสินเชื่อที่มีอยู่ในปัจจุบันในการสนับสนุน
 - 3.3 แบ่งกลุ่มผู้ประกอบการออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่แข่งขันได้ในระดับระหว่างประเทศ (Tradable) จำเป็นต้องมีมาตรการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน และกลุ่มที่รองรับตลาดภายในประเทศ (Non-Tradable) ซึ่งรวมถึง SMEs ภาคบริการ สามารถใช้กลไกภาครัฐ เช่น การพัฒนามาตรฐาน การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับคุณภาพในระยะยาว
4. มาตรการระยะยาวที่เชื่อมโยงแผนและนโยบายต่าง ๆ บูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ได้แก่ การจัดตั้ง One Stop Service สนับสนุน SMEs ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ และอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและองค์ความรู้ต่าง ๆ รวมถึงสร้าง Ecosystem ที่สนับสนุนการเปลี่ยนผ่านของ SMEs ทั้งในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และความยั่งยืน (Green Transformation) บนโครงสร้างของการทำ Skill Matching ให้พร้อมกับการเข้าถึงตลาดใหม่ซึ่งจะเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในระยะยาว ซึ่งควรเชื่อมโยงกับแผนกลยุทธ์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 14 และวาระระดับประเทศในช่วงเวลาเดียวกัน เช่น NDC 3.0

แนวทางดังกล่าวจะช่วยให้ SMEs ซึ่งเป็นผู้เล่นหลักที่ขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ ด้วยการปฏิรูปเชิงโครงสร้างที่มอบเครื่องมือ เทคโนโลยี ความรู้ และการสนับสนุนที่ครบถ้วน SMEs จะไม่ใช่เพียงผู้ผลิตสินค้าและบริการในระบบซัพพลายเชนเท่านั้น แต่จะยังเป็น กลไกขับเคลื่อนการเติบโตแบบยั่งยืนและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของไทยไปสู่ระดับโลก พร้อมกับสร้างโอกาสใหม่ใน Green Value Chain ซึ่งเป็นเส้นทางยุทธศาสตร์ในการก้าวสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียวของไทย หากภาครัฐและภาคเอกชนร่วมกันวางโครงสร้างเครื่องมือสนับสนุนที่ชัดเจน มีแพลตฟอร์มการเข้าถึงแหล่งทุน การใช้เทคโนโลยีสีเขียว การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับธุรกิจสีเขียว และดำเนินมาตรการอย่างจริงจัง โดยให้ SMEs เป็นศูนย์กลางของโครงข่ายนี้ ผลักดันให้เกิดเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำที่แข่งขันได้ ประเทศไทยก็จะสามารถก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

บทสรุป

ESG Symposium 2025 ผนึกทุกภาคส่วน ผลักดันข้อเสนอเร่งเปลี่ยนผ่านพลังงาน - ยกระดับ SMEs สู่ธุรกิจคาร์บอนต่ำ เสริมศักยภาพการแข่งขันไทยระยะยาว พร้อมสร้างความร่วมมือปรับตัวสู่วิกฤตโลกรวน

การฝ่าวิกฤตเพื่อพลิกโฉมประเทศไทยและการเปลี่ยนผ่านสู่สังคมคาร์บอนต่ำ เป็นภารกิจเร่งด่วนที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง การเปลี่ยนผ่านด้านพลังงาน เป็นเรื่องเร่งด่วนเชิงยุทธศาสตร์ที่เปลี่ยนพลังงานให้กลายเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจสีเขียวของประเทศ และ SMEs คือผู้เล่นหลักในภารกิจนี้ เมื่อ SMEs ได้รับการเสริมศักยภาพด้วยเครื่องมือที่จำเป็นไม่ว่าจะเป็นความรู้ เทคโนโลยี กลไกการเงินใหม่ๆ รวมถึงระบบสนับสนุนครบวงจร การเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำจะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ประเทศไทยเติบโตอย่างยั่งยืนและแข่งขันได้ในระดับโลก การดำเนินงานเพื่อการเปลี่ยนผ่านด้านพลังงาน (Energy Transition) และการมีส่วนร่วมของ SMEs อย่างจริงจัง จึงเป็นกุญแจสำคัญในการผลักดันประเทศไทยให้ก้าวไปสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน ในขณะเดียวกัน การปรับตัวต่อวิกฤตสภาพภูมิอากาศเป็นประเด็นเร่งด่วนที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยต้องดำเนินการบนฐานขององค์ความรู้ที่ทันสมัย การเข้าถึงเครื่องมือและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ตลอดจนการวางแผนที่มีความครอบคลุม ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

จากสถานการณ์ปัจจุบัน ประเทศไทยได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่องจากวิกฤตด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม การสร้างระบบการปรับตัวที่เข้มแข็งจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการรับมือกับผลกระทบในขนาดลดความเสี่ยงต่อความเปราะบางของประเทศ และเสริมสร้างความมั่นคงในระยะยาว

ดังนั้น การบูรณาการนโยบายด้านพลังงาน การยกระดับ SMEs เปลี่ยนผ่านสู่ระบบเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ และการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศ ควรได้รับการกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อเร่งรัดการดำเนินงานให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม และนำพาประเทศไทยไปสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

จึงขอเสนอสมุดปกขาวฉบับนี้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนประเทศไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อมูลเพิ่มเติม:

ดร.ชนะ ภูมิ

ผู้ช่วยผู้จัดการใหญ่-การบริหารความยั่งยืน

เอสซีจี

โทร. 08-1840-5987

อีเมล: chanap@scg.com